

מבעד למסוה

(שעורים בהסתכלות)

שמהת פורים ממש
היתה להם, לעורכינו
ולמו"לינו, בשעה
שבאה להם הבשורה
ע"ד בטול ה"צינורה"
והכרת הירות הדפוס,
וכלם ענו בשירה
ובזמרה יחד בקול:

— ברוך שפטרנו מענשו של זה,
כלומר מהצנורה... סוף סוף בא הקץ לכל
צרותינו, אבן גדולה וכבדה ננולה טמש מעל
לכנו; הן עכשיו נשאף רוח, עכשיו נוכל
להרחיב את ידינו קצת!...

וכשאני לעצמי, למה אכחד? א"א שומר
טינא בלבי כלל על הנברת אנסטויה;
עמדתו המיד בכל הנסיונות ולא כשלתי ב"ה,
עברתי בשבעה מדורי גיהנום של הצנורה
ואמי כאלו סבה אותי סלמנדרא, ועברתי ב"ה
בשלום בכל נהרידינינו ולא היתה שליטה
למכשפה זו עלי ולא זכתה לה לבין הלילה
את פני ברכים...

הן אמנם הענישני הקב"ה להיות מורה
להסתכלות וככל ערבי-שבת מלאך-הבקר נותן
מסוה על פני, כמשה רבנו בשעתו, מכה בני,
דופק בהוקה וקורא אלי בקול: הטהר וכתוב!
מהר ובקר! והעורכים שלי, כמו להבעים,
העמידו על שלחני במקום קסת של דיו —
זפת שחורה ובמקום עטיסופרים, מטאטא גדול
נתנו בידי למטאטא ולהשמיד, והאם אפשר

הדבר, שלא יהיו קנאים, צריעין, נעלבים
מדוכים, סוגעים בני? האם אפשר, שאוהה
טומאת בית-הסתרים, שנאת-החנם והאותי
הנקמה, שהוססות ומטעפעות בכל נוולותם של
בנ"א קטנים בנשמתם ובקומתם, לא הגע בך,
אחרי שאתה מוועז דרך הלוכך הל של יתושי
המלריה הרוחנית בארצנו, ואחרי שאהה מוכרת,
מבלי משים, לרכוש לך בכל יום, "שונאים"
חדשים ומאות מקנאים, שהושבים שפנעת
בכבודם, שהעלבת אותם, או מתחת עליהם
קו בקורת, או לא הניחות את רוחם?

ואם יש לך "יודים" כאלה, ואלו בך קורצא"
לפני הג' אנסטויה ורמוז לה "מן הצד", כי מכנים
הנך אותה לסכנה, רחמנא ליצלן, ואם יודע הדבר
למלכות, יעידוה למשפט, ואם תכשל ב"עזמות"
— מי יודע את קצה? וצריך אתה להמציא לך

לשון מיוחדת ולהביע הכל, כמו שמביעים בבית
האלמים ע"י סמנים ידועים, ועליך להניח
לכאורה את כל ה"פוליטיקה" ולתת שעורים
ב"דקדוק" ולחזור על פרשת השבוע עם פירש"י
והכל עם "פיר"ס ובמשלים הירועים אך ליודעי
ח"ן ולדאג על כל טפה וטפה של דיו, שטא
עשית דבר שלא כוגן, ועל כל פסיעה ופסיעה
של רגל, שטא רשת חלילה בעקבותיך איזה
הר גדול...

והיו זמנים, חביבי, שהמבקר לא קרא
את דברי: הוא חטט, סלה, דייק ולמד
מה שכתוב בין השטין או מה שאינו
כתוב אפילו שם; הוא בקש סודות ורזים
וסתרי, תורה, חב"ד, וידיו מזוינות בעפרון
כחול או אדום, או בשניהם יחד, ומוכנות להעביר
על הגליון שתי וערב, כנהוג, לאיסורא...

ואנסי"כ, בסיעתא דשמיא, דברנו על הכל, על
המהומות ביפו, על השכנים ועל עשרת השבטים
וגם על החתן דגן ר' אבא נקניק; פתחנו גם
"חרר" שלם עם "רבי" ותלמידים כרבעי למיהוי,
וביום מתן-תורה שרנו תחת חטמי ה"צנור"
שלנו, "אקדמות" לכבוד הצינורה דלית כה
מטשותא... והכל אהי שפיר!

מסבת מחלתי לא זכיתי לראות בעיני
את ה"הפגנה" שעשו "סרדיומי הקב"ה" בשבת
זו בעירנו, וגם לשמע את דברי המפקד מר
ידלר בהכריוו הדם בכל בתי המדרשות על
דקדקטאות והתיאטראות שבירושלים; ואולם
כשתניעה השמועה לאוני זכרתי שתאוס את
דברי ר' ספא מרומי על "התפקדותה של
ירושלם עיה"ק, ר"ל, בזמן האחרון וביחוד את

דברי התנא דמסייע ליה ששמעתי מפיו הקדוש
בליל תשעה באב ע"י הכתל המערבי...
כשישב המפקד לפני הכתל וכספר לפני
הנאספים מבני-ציון היקרים על הרבן בית
המקדש, הציץ פתאם וראה לפניו — בר
מינן! — כמה "הצופות" שעמדו עליו לשמע
את דבריו הקדושים, בערה בו פתאם, אהבת-
הדת" ביקוד-אש להבה אשר מים רכים לא
יוכלו לכבותה, והנה ברוחו הקשה: אוי, מורי
ורבותי!... הוה אמני, כשאכלה מעין הדעת
ידעה לכסות את מערומיה, וכנות-הזה שלנו,
בעונותינו הרבים, כל מה שהן מוסיפות לאוכל
"מעין-הדעת" הן מנלות יותר... אי לעינים
שכך רואות!...

אנכי, הפקחים שבבני כולל אונגון
הביעו את שביעת-רצונם על פאמרי-הריקלמה

שנהפדסמו בעתונות היומית על הקנאות
של הם, והם מצטעדים רק שישבו הכותבים
להוסיף בסוף גם את האדרים של
הכולל "כהוג", מפני שזוהי לדעתם סגולה
ברוקה לפינססה...

* * *
ידיד אחד יש לי, סוחר גדול, ולו
יש טיילפון בהנהגו. תמול בקש לדבר עם
"רבנק שלנו" ביפו בעניני קרדיט, כמדומני,
דפדף במפד הישנות ומצא את שם דמיסד
הכספי תחת המספר 81, בעכרית לא, באלף...

עזמות